

LUNDS
UNIVERSITET

Nationella forskarskolan i historiska studier

Årsberättelse för Nationella forskarskolan i historiska studier verksamhetsåret 2017-2018

Administration

Ledningsgrupp

Forskerskolans ledningsgrupp har haft följande sammansättning under läsåret:

Verksamhetsansvarig var Hanne Sanders (30 %). Administratör var Barbro Bergner (50 %). Bitr. studierektor var Maria Småberg (60 %). Utbildningskoordinatorer var Kajsa Brilkman (50%), Hans Wallengren (30%, fram till 1 februari) och Cecilia Riving (30%, från 1 januari). Studierektor var Svante Norrhem (fram till 31 december) och Ulf Zander (från 1 januari).

Samarbetsråd

Ledamöter från samarbetshögskolorna var Hanne Sanders (verksamhetsansvarig), Svante Norrhem (studierektor, HT), Ulf Zander (studierektor, VT), Wiebke Kolbe och Yvonne Maria Werner från Lunds universitet (Johan Östling och Ulrika Holgersson, HT, och Svante Norrhem, VT, har varit ersättare), Maria Sjöberg och Christer Ahlberger från Göteborgs universitet (Göran Malmstedt och Lars Hermanson har varit ersättare), Ulla Rosén från Linnéuniversitetet (Hans Hägerdal har varit ersättare), Kekke Stadin från Södertörns högskola (Norbert Götz har varit ersättare), Johan Lundin från Malmö universitet (Thomas Småberg har varit ersättare, HT, Stefan Nyzell, VT).

Doktorandrepresentanter var Magnus Bergman, Malmö universitetet; Martina Böök, Linnéuniversitetet; Emma

Severinsson, Lunds universitet; Johanna Thorelli, Göteborgs universitet och Josefin Hägglund, Södertörns högskola.

Från ledningsgruppen har även Maria Småberg, Kajsa Brilkman, Hans Wallengren (HT) och Cecilia Riving (VT) deltagit i samarbetsrådets möten.

Under hösten 2017 samlades samarbetsrådet till ett möte den 25 september i anslutning till höstinternatet på Torekov Hotell och den 27 november på Historiska institutionen i Lund. Under våren 2018 samlades samarbetsrådet till ett möte den 23 mars på Historiska institutionen i Lund.

Dialogmöten

Varje termin arrangerar forskarskolan dialogmöten för att förbättra kommunikationen med doktorandkollektivet och med samarbetsparterna vid HT-fakulteten i Lund. Dialogmöten hölls med doktoranderna den 16 oktober och 23 april och med samarbetsparterna vid HT-fakulteterna den 8 november och 19 april. Under mötena informerade ledningsgruppen om det pågående arbetet och om planerna för framtiden. Doktoranderna och samarbetsparterna framförde frågor och idéer och diskuterade framtiden.

Doktorander

Vid läsårets början hade forskarskolan 30 aktiva (15 kvinnor och 15 män) doktorander finansierade av forskarskolan. Av dessa var 17 (8 kvinnor och 9 män) placerade vid Lunds universitet, 2 (varav 1 kvinna och 1 man) vid Malmö universitet, 5 (varav 3 kvinnor och 2 män) vid Göteborgs universitet, 4 (varav 2 kvinnor och 2 män) vid Linnéuniversitetet, samt 2 (varav 1 kvinna och 1 man) vid Södertörns högskola. Av dessa antogs 2 med start HT 2017 (varav 1 kvinna och 1 man) med placering vid Lunds universitet. De nya doktoranderna antogs i ämnet historia.

Även fakultetsanställda doktorander inom forskarskolesamarbetet erbjöds möjlighet att delta i forskarskolans verksamhet. Totalt 11 (varav 7 kvinnor och 4 män) fakultetsanställda doktorander kom på så sätt att utgöra en del av gruppen nyantagna doktorander HT 2017. Räknas de inom forskarskolan deltagande fakultetsanställda

doktoranderna på respektive lärosäte in erbjöd forskarskolan under verksamhetsåret 2017-2018 aktiviteter för sammanlagt 81 doktorander.

Sedan VT 2012 finansieras biträdande handledare för doktorander anställda av forskarskolan i de fall dessa inte kommer från doktorandens egen institution. Under det aktuella läsåret finansierade forskarskolan 33 biträdande handledare. I fyra fall har en extra biträdande handledare anlåtats (varav 2 i Göteborg och 2 i Växjö) och i fem fall har biträdande handledare hämtats från hemmainstitutionen (varav 1 i Lund, 2 i Göteborg och 2 i Växjö). De bekostats då av respektive institution.

Kursutbud

För doktorander i forskarskolans verksamhet är deltagande i kurserna *Historisk teori* (7,5 hp) och *Historiska problem* (7,5 hp) en förutsättning för att räknas som en aktiv deltagare i samarbetet.

Historiska problem, 7,5 hp.

Under HT 2017 anordnande forskarskolan kursen *Historiska problem* (7,5 hp) för nyantagna doktorander inom forskarskolesamarbetet. Kursen syftade till att ge kunskap om vilka aktuella frågor som ställs i historisk forskning. Kursen utgick från pågående forskning vid respektive lärosäte inom forskarskolesamarbetet. Kursdeltagarna besökte under loppet av kursen dessa lärosäten och deltog i där anordnade seminarier och föreläsningar. Kursen har för avsikt att också spegla breddningen av FS och några av de nya ämnena representerades i föreläsningar och seminarier. I Göteborg hölls föreläsningar och seminarier på tema medeltiden, känslornas historia, arkeologi och antiken. I Lund presenterades tidigmodern historia och konsthistoria. I Malmö diskuterades modern historia, muntlig historia och etnologi. I Växjö presenterades historiebruk inom historia och arkeologi. Doktoranderna fick också information om och kom i kontakt med doktorander ur forskarskolan GRASCA. Vid Södertörn diskuterades samtidshistoria, transnationell historia och idéhistoria. Sammanlagt deltog 13 doktorander i kursen. Hanne Sanders var kursansvarig. Lärare från samarbetshögskolorna undervisade.

Historisk teori, 7,5 hp.

Under VT 2017 erbjöd forskarskolan *Historisk Teori* (7,5 hp). Kursen syftade till att kursdeltagarna dels skulle utöka sina historieteoretiska kunskaper och fördjupa sin analytiska reflexion över det egna avhandlingsarbetet, dels skulle höja sin generella forskningskompetens och historievetenskapliga allmänbildning. Sammanlagt 12 doktorander från forskarskolesamarbetet deltog. Lärare på kursen var Maria Sjöberg (Göteborgs universitet) och Yvonne Maria Werner (Lunds universitet).

Under HT 18 erbjöds även en temakurs:

Kunskapshistoria, 7,5 hp

Under 2000-talet har kunskapshistoria (*history of knowledge*, *Wissensgeschichte*) vuxit fram som ett nytt internationellt fält. Det kan definieras som en systematisk vetenskaplig undersökning av kunskapens plats i historien och de system och samhälleliga sammanhang som den har ingått i. I centrum för uppmärksamheten står alltså kunskapen – inte idéer, vetenskap eller kultur. Syftet med denna kurs är tvåfaldigt. För det första vill vi ge en kvalificerad empirisk, teoretisk och historiografisk vägledning i det framväxande kunskapshistoriska området. Vi kommer diskutera vissa klassiska texter, men tyngdpunkten ligger på nya, internationella forskningsbidrag. Bland de teman och analytiska kategorier som tas upp finns kunskapens cirkulation, medieformer, aktörer och institutioner. Kursen har ingen kronologisk eller geografisk inriktning, men doktoranderna bereds möjlighet att fördjupa sig inom sina specialområden. Det andra syftet med kursen är att belysa och problematisera den historiska forskningens roll i vår tids ”kunskapssamhälle” genom att, mot bakgrund av dessa kunskapshistoriska studier, knyta an till den samtida digitala utvecklingen. En av den utvecklingens mer påtagliga konsekvenser är just att gamla kunskapsauktoriteter utmanas och nya träder fram, och mer allmänt att formerna och uttrycken för legitim kunskap ifrågasätts och omförhandlas på olika sätt som doktoranderna behöver förhålla sig till. Av särskilt intresse därvidlag är deras egen roll som kunskapsproducenter och kunskapsaktörer, de vetenskapliga publiceringsformernas förändring samt forskningens karaktär i ett snabbt skiftande medielandskap – allt frågor som med fördel kan behandlas ur ett kunskapshistoriskt perspektiv.

Sammanlagt deltog 11 doktorander varav 5 doktorander från institutioner utanför forskarskolesamarbetet (Stockholms universitet, Uppsala universitet, Åbo akademi och Oslo universitet). Lärare på kursen var Kenneth Nyberg (Göteborgs universitet) och Johan Östling (Lunds universitet)

Kursperioden var 2 november-3 december med internat 9-10 november och 27-28 november.

Introduktion, internat, temadagar och workshops

Den 5 september 2017 arrangerades en introduktionsdag i Lund för de nyantagna doktoranderna inom forskarskolesamarbetet. Sammanlagt 10 doktorander presenterade under dagen kortfattat sin avhandlingssidé. Huvudhandledarna var också inbjudna. Doktoranderna Ingrid Wållgren och Victor Pressfeldt berättade om doktorandlivet. Totalt var 23 personer närvarande under hela eller delar av dagen.

Forskarskolan arrangerar två internat varje läsår. Ett höstinternat i september och ett PM-internat i januari där de under höstterminen nyantagna doktoranderna presenterar avhandlings-PM.

Höstinternatet ägde rum den 25-27 september 2017 på Torekov Hotell. Sammanlagt presenterade 16 doktorander avhandlingstexter. Doktorander kommenterade på texterna i par. Det var även två sessioner med inbjudna gäster. I första sessionen "Humaniora och Media" diskuterade Henrik Höjer (historiker och skribent i Svenska Dagbladet, som arbetar vid tidskriften Forskning & Framsteg), Evelina Lindén (forskningskommunikatör vid Lunds universitet), Tobias Svanelid (programledare för Vetenskapsradion Historia) och Ida Östenberg (docent i Antikens kultur och samhällsliv vid Göteborgs universitet och forskare vid Kungl. Vitterhetsakademien) om relationen mellan forskare och journalister vid spridandet av nya forskningsresultat. I den andra sessionen "Genusperspektiv på forskarsamhället" talade Lisa Öberg (docent i historia vid Södertörns högskola och ordförande i Kvinnliga Akademikers Förening) utifrån egna erfarenheter och kunskaper, bl. a. med fokus på seminariekultur. Därutöver hade vi

doktorandmöte och handledarmöte. Sammantaget deltog 61 personer under hela eller delar av internatet.

PM-internatet ägde rum 31 januari-2 februari 2018 på Stiftsgården Åkersberg där 12 nyantagna doktorander presenterade sina avhandlings-PM. På programmet fanns även temadiskussioner i smågrupper om ämnena transnationell historia, temporalitet, materialitet, andrafiering, kroppen, kontext och kunskaps-cirkulation. Därutöver hölls doktorandmöte och handledarmöte samt ett informationsmöte om teorikursen. Sammantaget deltog 49 personer under hela eller delar av internatet.

Under höstterminen 2017 arrangerade forskarskolan två **temadagar**.

Den 9 oktober gästades forskarskolan av historikern Sasha Mullaly, New Brunswick University, Kanada Lunds universitet. Hon höll en öppen föreläsning med titeln: "Therapeutic Craft and Productive Healing. Citizenship Ideals and Early Occupational Therapy, 1905-1925" med 13 deltagare från olika discipliner vid Lunds universitet samt tutorial för 1 post. dok. forskare från forskarskolesamarbetet.

Den 20 november gästades forskarskolan av historikern Ian Wood, University of Leeds, Institute for Medieval Studies, i Storbritannien. Han höll en öppen föreläsning på temat "Transformations of the Roman World. The historiography of the Fall of the Roman Empire" med 25 deltagare från olika ämnen vid HT-fakulteterna i Lund samt från ämnet historia vid Köpenhamns universitet.

Forscarskolan arrangerade två **workshops** under vårterminen 2018.

Den 13-14 mars organiserade Jens Norrby (doktorand i idé- och lärdoms historia, Göteborgs universitet) och Bruno Hamnell (doktorand i idé- och lärdoms historia, Lunds universitet) en workshop på temat "Historiska perspektiv på förändringar i kulturen och den intellektuella diskursen i världskrigens följd" på Lunds Universitet. Sammanlagt deltog 5 doktorander från ämnena historia, idé- och lärdoms historia, mänskliga rättigheter och mediehistoria vid Lunds universitet samt 3 seniora forskare från Lunds universitet, Göteborgs universitet och Södertörns högskola.

Den 25 april arrangerade Emma Severinsson (doktorand i historia, Lunds universitet, Peder Flemestad (doktorand i antikens kultur- och samhällsliv, Lunds universitet), Martina Böök (doktorand i historia, Linnéuniversitetet) samt Lisa Svensson (doktorand i idé- och lärdoms historia, Göteborgs universitet) en workshop på temat "Mode och kläder som individuellt och kollektivt fenomen" på Teleborgs slott i Växjö. Sammanlagt deltog 5 doktorander och 1 post. dok. forskare från Lunds universitet, Linnéuniversitetet, Göteborgs universitet och Stockholms universitet. Inbjuden som föreläsare liksom för att kommentera deltagarnas texter var Paula von Wachenfeldt från Modevetenskap vid Stockholms universitet.

Nätverksarbete och internationalisering

Forskarskolan arrangerade flera nätverksskapande aktiviteter nationellt och internationellt:

Skrivbordsbyten

Forskarskolans skrivbordsutbyte innebär att de deltagande doktoranderna får möjlighet att vistas två veckor på en historisk institution vid ett annat lärosäte och på så vis bredda sig utanför forskarskolesamarbetet. Utbytet bygger på att doktorander byter skrivbord med varandra, vilket innebär att de under vistelsen använder en annan doktorands skrivbord och på så sätt kommer in i doktorandmiljön på institutionen.

Våren 2018 ägde det nationella och nordiska skrivbordsbytet rum mellan den 5-16 mars med totalt 6 deltagande från Göteborgs universitet (3 deltagare), Linnéuniversitetet (1 deltagare), Linköpings universitet (1 deltagare), Oslo universitet (1 deltagare). Doktoranderna gästade Lunds universitet, Örebro universitet, Oslo universitet, Åbo akademi och universitetet i Reykjavik. Från forskarskolesamarbetet deltog Irene Selsvold, Göteborgs universitet och Ella Andrén, Linnéuniversitetet.

Forskarskolan arrangerade även ett skrivbordsbyte med University of York och Universität Bielefeld som ett led i vår internationella satsning. Mellan den 6-17 november vistades FS doktoranderna Fredrika Larsson (Lunds universitet) och Johanna Thorelli (Göteborgs universitet) i York samt Ida Jansson (Lunds universitet) i Bielefeld. Bielefelddoktoranderna Susan Krause, Cleovi Mosuela

och José Antonio Villareal Velásques gästade Lund liksom Yorkdoktoranden Florence Mok. Yorkdoktoranden Joshua Ravenhill besökte Bielefeld.

Doktorandkonferens

I samarbetsavtalet mellan forskarskolan och University of York och Universität Bielefeld ingår även att en av de tre miljorna arrangerar en doktorandkonferens en gång om året. Detta verksamhetsår ägde konferensen rum den 13-15 juni i York. Syftet med konferensen var att skapa möten mellan doktoranderna samt att ge dem en vana i att presentera sina avhandlingsprojekt muntligt och kortfattat i ett internationellt sammanhang. 2 doktorander deltog från Lunds universitet, 1 från Göteborgs universitet och 2 från Malmö universitet, samt 10 doktorander från University of York och 5 doktorander från Universität Bielefeld. Därtill medverkade 5 seniora från Lunds universitet, 3 seniora från Universität Bielefeld och 10 seniora från University of York.

Doktoranderna presenterade sin forskning i sju sessioner och några av doktoranderna höll även posterpresentationer. Seniora deltog i ett panelsamtal. Temat för panelen var *Identity and history* och här medverkade Henrik Rosengren (Lunds universitet), Martina Kessel (Universität Bielefeld), Lawrence Black (University of York) och Katriona Kennedy (University of York). Miles Taylor (University of York) var moderator. I programmet fanns även en föreläsning av Mark Ormrod (University of York) på temat *Immigrants. An English controversy, 1250-1500*. Därutöver fanns ett besök på jarnvagsmuseet i York inbokat.

Mobilitetsstipendium

Forskarskolans mobilitetsstipendier har syftet att ge stipendiaterna en möjlighet att för en tid omfattande minst en månad vistas vid ett utrikes lärosäte vilket har en forskningsmiljö som kan främja doktorandernas pagande avhandlingsarbete. Hösten 2017 utlystes tre mobilitetsstipendier för att användas under 2018. Sammanlagt lämnades 2 ansökningar in varav båda tilldelades medel:

- *Ellen Sunesson*, Lunds universitet, för vistelse vid Department of American Studies and Ethnicity, USC (University of Southern California), Los Angeles, USA.

- *Martin Andersson*, Södertörns högskola, för vistelse vid Cambridge Group for the History of Population and Social Structure (CAMPOP), Cambridge University, Storbritannien.

Språkgranskning

Forskarskolan bekostar språkgranskning av alla deltagande doktoranders texter i samband med de internationella internaten. Forskarskolan erbjuder därutöver möjlighet till ytterligare språkgranskning av artiklar i syfte att publicera dessa internationellt. Forskarskolan ger även doktorander finansierade av forskarskolan bidrag till språkgranskning av doktorsavhandling som skrivs på annat språk än modersmålet. Under läsåret 2017/18 beviljades 4 doktorander språkgranskning.

Disputationer

Under verksamhetsåret har 3 forskarskolefinansierade doktorander disputerat. Detta betyder att forskarskolan hittills har haft 54 disputationer.

- Johannes Ljungberg, *Toleransens gränser. Religionspolitiska dilemman i det tidiga 1700-talets Sverige och Europa*, Lunds universitet, historia, 10 november, 2017. Opponent: Pasi Ihalainen, Universitetet i Jyväskylä.
- John Hennessey, *Rule by Association: Japan in the Global Trans-Imperial Culture, 1868-1912*, Linnéuniversitetet, 9 mars, 2018. Opponent: Alexis Dudden, University of Connecticut.
- Björn Lundberg, *Naturliga medborgare. Friluftsliv och medborgarfostran i scoutrörelsen och Unga Örnar 1925-1960*. Lunds universitet, historia, 20 april, 2018. Opponent: Henrik Berggren, fri forskare.

Utvärderingar

Alla internat, skrivbordsbyten och kurser utvärderas i Survey & Report. Dessa utvärderingar diskuteras i ledningsgruppen och i

samarbetsrådet och utgör ett viktigt underlag för det strategiska arbetet med att utveckla verksamheten.

HT-fakulteterna vid Lunds universitet gav under våren 2017 i uppdrag åt professor Gunner Lind, Köpenhamns universitet, att utvärdera forskarskolan. Utvärderingen sammanställdes vid årsskiftet 2017/2018 och presenterades av Lind vid ett öppet möte den 11 januari 2018. Forskarskolan får här mycket goda vitsord. Utvärderingen visar att forskarskolans doktorander skriver avhandlingar med toppkvalitet inom rimlig tid. Det har också visat sig att majoriteten av doktoranderna gjort karriär inom akademien. Utvärderingen framhäver även att doktorander och handledare är nöjda med forskarskolans verksamhet.

Den externa utvärderingen tydliggör också några utvecklingsområden. Den flervetenskapliga breddningen har inneburit stora utmaningar för forskarskolan både när det gäller integreringen av individuella doktorandprojekt i forskarskolans gemensamma struktur (även de individinriktade aktiviteterna inom forskarskolan) och interaktionen med handledarna. Breddningen ställer också högre krav på effektiv kommunikation för att nå ut med information om de olika aktiviteterna som erbjuds och för att skapa en längre och mer åskådlig planering. Det handlar också om att antalet medverkande doktorander ökat eftersom forskarskolans verksamhet är mycket eftertraktad. De stora vinsterna med ett mer flervetenskapligt arbetssätt riskerar därför att inte kunna fullt utnyttjas om inte mer medel tillförs. Den externa utvärderaren pekar även på att internationaliseringsarbetet kan utvecklas genom ökad koordinering och processtänkande. Mer vikt kan därtill läggas på karriärplanering och kontakter med arbetsmarknaden.

Utvärderingen är huvudsakligen baserad på skriftliga dokument och intervjuer med samarbetsrådet och doktorandrepresentanter. Följande områden är utvärderade: Forskarskolans effektivitet, aktiviteter, administration, samarbetsformer och ekonomi.

Detta är den första externa utvärderingen av forskarskolans verksamhet som genomförts och en sådan har sedan tidigare efterfrågats av forskarskolans ledning. Den kan ses som ett komplement till självvärderingen som gjordes 2016. Ledningsgruppen har under vårterminen 2018 arbetat fram en

åtgärdsplan utifrån både självvärderingen och den externa utvärderingen.

Under vårterminen 2018 färdigställde också UKÄ den nationella utvärderingen av forskarutbildningen i ämnet historia. I sitt utlåtande uppmärksammar UKÄ särskilt forskarskolans roll och betydelse för en hög kvalitet på forskarutbildningen i Sverige.

Ur UKÄ:s utvärdering:

”Bedömggruppen vill framhålla värdet av den nationella forskarskolans verksamhet, särskilt för de fem ingående lärosätena men också för forskarutbildningen i historia i Sverige generellt. I och med att den under senare år i större utsträckning öppnat sin verksamhet, vilket bedömggruppen ser som positivt, kommer den att kunna utgöra en viktig resurs och bidra till att höja kvaliteten även inom forskarutbildningen vid andra lärosäten än de fem som bildar kärnan i verksamheten.” (Bedömggruppens yttrande, s. 4).

”Den nationella forskarskolans internatverksamhet, seminarieverksamheten på institutionen och internationella kontakter i form av doktorandkonferenser är väl etablerade och erbjuder en synnerligen fruktbar miljö för forskarutbildning av hög kvalitet. Bedömggruppen vill lyfta fram ett orosmoln från självvärderingen, nämligen att antagningen av nya doktorander, både med fakultetsmedel och inom den nationella forskarskolan, tycks minska och att den kritiska massan inom ämnets forskarutbildning därmed kan urholkas något framöver.

Bedömggruppen vill lyfta fram det goda exemplet med nationella forskarskolans två årliga internat, samt de internationella doktorandkonferenser som genomförs vilka ger doktoranderna vid lärosätet flera möjligheter att få både intern och extern feedback. Resurser för konferenser och språkgranskning samt regelbundna besök av framstående internationella forskare bidrar på ett positivt sätt till doktorandernas internationalisering. Doktoranderna har också genom doktorandrepresentationen goda möjligheter att aktivt ta del i arbetet med att utveckla utbildningen.” (UKÄ:s beslut angående Lunds universitet, s. 13)

Ansökningar

Den kraftiga expansionen av deltagande ämnen de senaste åren har ökat forskarskolans behov av resurser för att integrera nya ämnen, kommunicera vår verksamhet, förbättra strukturen för internationalisering, karriärplanering och samverkan med samhället och på detta vis behålla den höga standard som är forskarskolans signum. Under vårterminen har forskarskolan därför sökt medel för forskarskolans kvalitetsdrivande infrastruktur. Medel har sökts hos Crafoordska stiftelsen som tyvärr gav avslag. Forskarskolan har även sökt universitetsgemensamma medel för forskningsinfrastrukturer vid Lunds universitet 2018.